

wycof. 19.09.96
U 36/96

17873

kontp PN-P-80103:96

UKD 677.541:034.633.521

SUROWCE WŁÓKIENNICZE	NORMA BRANŻOWA	BN-87
	Słoma lnu włóknistego biologiczna	7511-01
		Zamiast BN-80/7511-01
		Grupa katalogowa 1105

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest krajowa słoma lnu włóknistego biologiczna roszonego sposobem moczenia, słania lub słania i moczenia, prosta i targana.

1.2. Określenia — wg PN-80/P-01703 i PN-84/P-04961.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział i oznaczenie — wg KTM, uzupełnione nazwą odmiany słomy i numerem normy.

2.2. Przykład oznaczenia słomy lnianej (1931), oddziarnionej (-1), biologicznej (2), prostej, (1), klasy I (-01), słanej (2), o kolejnym numerze asortymentu (-01), liczbie kontrolnej 4 (4), odmiany Belinka:

KTM 1931-121-012-014

SŁOMA LNIANA BIOLOGICZNA PROSTA SŁANA KLAS I
BELINKA BN-87/7511-01

3. WYMAGANIA I BADANIA

3.1. Wymagania dla słomy prostej

3.1.1. Wymagania ogólne. Słoma prosta powinna mieć długość techniczną co najmniej 43 cm, być wyrównana w części korzeniowej, ułożona równolegle w snopki o masie co najmniej 2 kg i średnicy $25 \div 30$ cm lub w bele. Snopki powinny być związane sznurkiem z włókien naturalnych lub słomą lnianą roszoną.

Słoma biologiczna nie powinna zawierać więcej niż 40% łodyg nienależycie wyroszonych.

Do obrotu handlowego dopuszcza się słomę zawierającą najwyżej 15% zanieczyszczeń obcych, w tym nie więcej niż 10% chwastów.

Za normalną zawartość zanieczyszczeń obcych w słomie roszonej przyjmuje się 2%.

W słomie roszonej nieoddziarnionej do zanieczyszczeń należy zaliczyć dodatkowo plewy i szypułki odpadające przy oddziarnianiu oraz nasiona w ilości do 3%.

Tryb postępowania przy przekroczeniu zawartości zanieczyszczeń obcych ponad 2% do 15% oraz przy obecności zanieczyszczeń dodatkowych, takich jak plewy, szypułki oraz nasiona w ilości do 3%, regulują odrębne przepisy uzupełniające.

Zawartość zanieczyszczeń należy wyznaczać wg PN-79/P-04680/05.

Słoma dopuszczona do obrotu handlowego nie może zawierać więcej niż 18% wilgotności. Do rozliczeń handlowych przyjmuje się wilgotność słomy 16%. Rozliczenia handlowe należy prowadzić na podstawie masy legalnej wg PN-74/P-04609, po potrąceniu z ogólnej masy partii stwierdzonego procentu zanieczyszczenia.

Wygląd słomy prostej powinien odpowiadać zatwierdzonemu wzorcom, obrazującym graniczne nasilenie wszystkich cech zewnętrznych wg PN-84/P-80101.

3.1.2. Wymagania szczegółowe dla słomy ocenianej na podstawie jej cech zewnętrznych — wg tabl. 1.

Zgłoszona przez Instytut Krajowych Włókien Naturalnych
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Włókiennictwa dnia 30 grudnia 1987 r.
jako norma obowiązująca od dnia 29 lutego 1988 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 2/1988, poz. 4)

Tablica 1

Oznaczenie wg KTM	Klasa jakości	Średnia długość techniczna, cm, nie mniej niż	Udział łądy należycie wyroszonych, %, nie mniej niż	Kolor ¹⁾		Postawa normalna, % co najmniej ¹⁾	Zdrowotność %, co najmniej ¹⁾
				słoma moczona	słoma słana		
1931-121-011-013 1931-121-012-014 1931-121-013-015	I	60	90	kremowy, złocisty, jasnożółty	jasnoszary, staloszary, srebrzyszary		
1931-121-021-011 1931-121-022-012 1931-121-023-013	II	50	90	nie normalizuje się		70	80
		60	80				
1931-121-031-010 1931-121-032-010 1931-121-033-011	III	43	90				
		50	80				
		60	70				
1931-121-041-018 1931-121-042-019 1931-121-043-010	IV	43	60				
Metoda badania wg		PN-79/ P-04680/01	PN-80/ P-04680/10	PN-80/P-04680/08		PN-79/ P-04680/04	PN-79/ P-04680/06

¹⁾ Mniejszy procentowy udział łądy o postawie normalnej lub mniejszy procentowy udział łądy zdrowych i nieuszkodzonych mechanicznie powoduje zaliczenie słomy kwalifikującej się do klasy jakości I, II, III o jedną klasę jakości niżej. Łączne przekroczenie wymagań pod względem dwóch spośród następujących cech: postawy, zdrowotności i koloru powoduje zaliczenie słomy kwalifikującej się do klasy jakości I, II, III o jedną klasę jakości niżej.

3.1.3. Wymagania szczegółowe dla słomy ocenianej metodą technologiczną. Zamiast oceny poszczególnych cech zewnętrznych słomy wg 3.1.2, za porozumieniem zainteresowanych stron, można określić klasę jakości słomy biologicznej na podstawie wydajności włókna długiego trzpanego wg tabl. 2.

Tablica 2

Klasa jakości słomy	I	II	III	IV
Wydajność włókna długiego czystego (po uwzględnieniu skorygowanej masy włókna niedotrzanego), %, nie mniej niż ¹⁾	15	12	9	6
Zawartość włókna niedotrzanego, %, nie więcej niż ²⁾	15			
Metoda badania wg	PN-87/P-04680/09			
¹⁾ Tryb postępowania w przypadku uzyskania wydajności włókna długiego wyższej niż 18% regulują odrębne przepisy uzupełniające. ²⁾ Zawartości włókna niedotrzanego powyżej 15% w stosunku do ogólnej masy uzyskanego włókna długiego nie uwzględnia się przy wyliczaniu procentowej wydajności włókna długiego czystego.				

3.2. Wymagania dla słomy targanej

3.2.1. Wymagania ogólne. Słoma targana powinna mieć długość techniczną co najmniej 35 cm i powinna być dostarczana w postaci łądy powiązanych sznurkiem z włókien naturalnych lub słomą lnianą rozszoną albo sprasowanych w bele.

3.2.2. Wymagania szczegółowe — wg tabl. 3.

3.3. Pobieranie próbek — wg PN-79/P-04680/00.

3.4. Metody badań słomy prostej. Do oceny jakości partii słomy lnu włóknistego biologicznej, spełniającej wymagania wg 3.1.1 należy stosować tylko jeden sposób badania, wcześniej uzgodniony przez strony zainteresowane, tj. ocenę cech zewnętrznych słomy zgodnie z 3.1.2 albo ocenę metodą technologiczną wg 3.1.3.

3.5. Ocena partii. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań dla słomy prostej wg 3.1 oraz dla słomy targanej wg 3.2 należy zakwalifikować partię słomy do odpowiedniej klasy jakości.

W przypadkach spornych dla słomy prostej, powtórne badanie należy przeprowadzać wyłącznie metodą technologiczną, z uwzględnieniem następujących postanowień:

Tablica 3

Oznaczenie wg KTM	Średnia długość techniczna, cm, nie mniej niż	Udział łądy należycie wyroszonych, %, nie mniej niż	Zawartość zanieczyszczeń, %, nie więcej niż	Wilgotność, %	
				w obrocie	w rozliczeniach handlowych ¹⁾
Słoma lniana odziarniona biologiczna targana moczona, słana, moczono-słana					
1931-122-061-010 1931-122-062-011 1931-122-063-012	35	50	25	do 18	16
Metoda badania wg	PN-79/P-04680/01	PN-80/P-04680/10	PN-79/P-04680/05	PN-71/P-04601	
¹⁾ Rozliczenia handlowe należy prowadzić na podstawie masy legalnej — wg PN-74/P-04609, po potrąceniu z ogólnej masy partii stwierdzonego procentu zanieczyszczenia.					

— przy zakwestionowaniu wyniku oceny organoleptycznej, plantator ma prawo decyzji, czy przerób technologiczny zostanie przeprowadzony w danym zakładzie przemysłowym, czy w zakładzie doświadczalnym,

— przy zakwestionowaniu wyniku oceny technologicznej należy wykonać powtórny przerób w tym samym zakładzie przemysłowym, z zastosowaniem drugiej próbki i przy udziale przedstawiciela plantatorów,

— przy badaniu rozstrzygającym spór należy sporządzić dokumentację wg wzorów podanych w załącznikach 1 i 2.

Słoma prosta wg 3.1 nie spełniająca wymagań dla IV klasy jakości oraz słoma targana nie spełniająca wymagań wg 3.2 może być przedmiotem obrotu na warunkach uzgodnionych pomiędzy zainteresowanymi stronami, zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

K O N I E C

Informacje dodatkowe

ZAŁĄCZNIK 1

(nazwa przedsiębiorstwa i punktu skupu)

(miejsowość, data)

PROTOKÓŁ

z pobrania próbki słomy lnu włóknistego biologicznej

W dniu 19 r. w miejscowości
z partii o wielkości kg dostarczonej zgodnie z umową kontraktacyjną nr
i protokołem odbioru i klasyfikacji nr Komisja w podanym niżej składzie stwierdza, że pobranie próbek pierwotnych oraz przygotowanie próbki ogólnej ze słomy lnu włóknistego biologicznej

(oznaczenie wg KTM)

dostarczonej przez Ob.
zamieszkałego w

(dokładny adres)

nastąpiło zgodnie z BN-87/7511-01 i PN-80/P-04680/00

Opis próbki ogólnej:

- a) masa próbki, kg
- b) opis opakowania próbki
- c) znak próbki

Komisja postanowiła zlecić wykonanie badań załączonej próbki ogólnej

(nazwa instytucji, której zlecono wykonanie kontroli jakości)

Skład Komisji	Imię i nazwisko	Podpis
1. Przedstawiciel odbiorcy		
2. Przedstawiciel dostawcy		
3. Członkowie Komisji		

.....
(nazwa przedsiębiorstwa)

.....
(miejsowość, data)

ORZECZENIE

o przeprowadzeniu kontroli jakości partii słomy lnu włóknistego biologicznej

1. Opis próbki

Próbkę słomy o masie kg pobrano w (miejsowość)
w dniu 19. . r. z partii o wielkości kg dostarczonej przez Ob. (imię i nazwisko dostawcy)
zgodnie z umową kontraktacyjną nr i protokołem odbioru i klasyfikacji nr

2. Oznaczenie słomy wg KTM

3. Wyniki przeprowadzonej kontroli jakości:

a) Wymagania ogólne

Zanieczyszczenia ogółem, %
Zachwaszczenie, %, wilgotność, %

b) Wymagania szczegółowe

Wydażność włókna długiego czystego, %
Badanie przeprowadzono na turbinie (typ)

4. Zakwalifikowanie do klasy jakości.

Uzyskane wyniki stanowią podstawę do zakwalifikowania ocenianej partii słomy do klasy jakości (słownie)

.....
(nazwa instytucji dokonującej orzeczenia)

.....
(podpisy)

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Krajowych Włókien Naturalnych, Poznań.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-80/7511-01

a) poszerzono i uszczegółowiono wymagania ogólne dotyczące przygotowania słomy do odbioru,

b) zmieniono wymagania dotyczące cech zewnętrznych słomy — jej minimalnej średniej długości technicznej, procentowego udziału łodyg należycie wyroszonych w poszczególnych klasach oraz dopuszczalnej zawartości zanieczyszczeń,

c) wprowadzono wymaganie stosowania oceny technologicznej w przypadkach spornych dla słomy prostej.

3. Normy i dokumenty związane

PN-80/P-01703 Surowce włókiennicze. Pojęcia, symbole i określenia
PN-74/P-04609 Metody badań surowców włókienniczych i przędzy.

Wyznaczanie masy legalnej i masy handlowej

PN-79/P-04680/00 Metody badań surowców włókienniczych. Słoma lniiana surowa i roszone. Postanowienia ogólne

PN-79/P-04680/05 Metody badań surowców włókienniczych. Słoma lniiana surowa i roszone. Wyznaczanie zanieczyszczeń
PN-84/P-04961 Metody badań surowców włókienniczych. Słoma i włókno lnu oraz konopii. Badania organoleptyczne
PN-84/P-80101 Surowce włókiennicze. Zasady sporządzania, stosowania i przechowywania wzorców surowców łykowych
Pozostałe normy związane podano w tabl. 1, 2 i 3.

Kod Towarowo-Materiałowy dla surowców przemysłu włókien łykowych, KTM. Zjednoczenie Przemysłu Lniarskiego, Łódź 1978

4. Literatura

Praca zbiorowa: Poradnik brakarza słomy lnianej i konopnej. IKWN, Poznań 1981.

5. Symbol wg SWW — 1931-12.

6. Autorzy projektu normy — doc. dr J. Waśko, mgr inż. D. Karaban, doc. dr T. Lubomski, inż. A. Chocianowicz, inż. W. Stosuj — Instytut Krajowych Włókien Naturalnych, Poznań.

13. **BN-87/7511-01 Słoma lnu włóknistego biologiczna**

1105

1. W tablicy **1**, w poz. Metoda badania wg, zamiast: PN-79/P-04680/01, powinno być: PN-79/P-04680/12.

2. W punkcie **3.3**, zamiast: PN-79/P-04680/00, powinno być: PN-89/P-04680/01.

3. ZAŁĄCZNIK **1**, zamiast: PN-80/P-04680/00, powinno być: PN-89/P-04680/01.

4. W INFORMACJACH DODATKOWYCH punkt **3**, zamiast: PN-79/P-04680/00, powinno być: PN-89/P-04680/01 Słoma lniana surowa i rozszona. Postanowienia ogólne dotyczące badań.

zmiana 1
89.12.09